

יחכן שא.ג. מחמיר למען הפחיד אותנו, אולם הסכנה ריאלית, ויהודינו לא יבלעו את המדינה היהודית בנקל - וכוחם להזיק לא קטן.

נצטרך להפגש שוב עם ידידינו במפלגת העבודה.

- לאחר גאומו של ארציבלד סינקלר - שהיה הנאום הטוב ביותר בפרלמנט - נפגשתי אחר בחדר האוכל. ברכתי על גאומו. אבל העירותי על הסכמתו לנאום סמואל, שניחנה אולי מבלי עיון מספיק בדבריו. שום יהודי נאמן לא יקבל הצעת סמואל - ואם הממשלה האנגלית אינה רוצה לקיים המנדט באמונה וגם לא להקים מדינה יהודית מוטב שחשליך יהודי א"י היטה, מאשר לדון אותם להיות מיעוט במדינה ערבית. נסבול גלות ופוגרומים בפולין או גרמניה - אך לא מיעוט בארץ. סינקלר הצתדק שלא שם לב לדברים אלה של סמואל, והוא מסכים בהחלט שלא יחכן לדון היהודים להשאר מיעוט והוא מבין שהיהודים לא יוכלו לקבל הצעה כזו והוסיף במרירות: הוויכוח בפרלמנט יהיה חמיד לטובתם. הנימוקים והצדק והסימפטיה הם על צדכם - אולם הפקידים והמעשים הם על צד הערבים...

הייתי יכול להוסיף: גם היאהודים.

22.7.37

בולדמן היקר -

לפני קבלת מכתבי זה חקרא וודאי את התמצית הטלגרפאית של הוויכוח בשני הבתים. אנו שולחים לך את הנסרד - ותוכל בעצמך לדון על טיב הוויכוח. בניגוד לעתונות האנגלית שקבלה כמעט בלי יוצא מן הכלל, את הרפורט של פיל בהסכמה גמורה, וגם בהחלבות - נתקלה הצעת החלוקה בפרלמנט בבקורת חריפה, אם לא בהתנגדות. הצעת הממשלה לא נתקבלה, אם כי גם הצעת מפלגת העבודה נדחתה. הממשלה הסכימה להצעה המפורטת של צ'רציל - לוויד גורג שאין בה התחייבות מפורשת לקבלת חכנית החלוקה, אלא רק מתן רשות לממשלה לבוא בהצעה זו לפני ועדת המנדטים.

הרברט סמואל היה היחיד אשר הציע חכנית אלטרנטיבית - קיצוץ העליה על מנת שהיהודים ישארו מיעוט וא"י תיהפך למדינה ערבית, חברה בפדרציה ערבית יותר רחבה. איני יודע אם נאום זה נישא בהסכמת ידידיו של סמואל, אבל ברור שזוהי העמדה של כל היאהודים:

ורבורג, ולי כהן, מגנס וכל שאר הכנופיה. הצעה זו לא היה לה תומכים בפרלמנט.
ארציבלד סינקלר שהילל בנאומו אתמול את דברי סמואל - הביע אח"כ את צעריו לפני שלא
שם לב היטב לדברי סמואל על העליה והודה שאי אפשר ליהודים לקבל הצעה כזו.

אולם התגובה של העהונות היום על הוויכוח - כמה עהונות מציינים בפירוש שהממשלה
נכשלה והצעת החלוקה נתערערה ועוד יותר - הידיעות שיש לבפי מהנעשה במנים - מעוררות
דאגה רבה. בקבינט לא היחה לכתחילה התלהבות רבה לרעיון הקמת מדינה יהודית. משרד
החוץ וכנראה גם משרד המלחמה התנגדו לכך - כל אחד ממעמים אחרים. משרד החוץ חושש
כנראה להסתבכיות בלתי רצויות מקיום מדינה יהודית והופעת נציג יהודי בחבר הלאומים.
משרד המלחמה כנראה חושש לקושי ההגנה של מדינה כזו. אךן שהוא - רק בקושי רב קיבל
הקבינט את הצעה הועדה. עכשיו יש בקבינט התרגזות רבה על א.ג. שהכניס אותם לצרה זו.
הולכת וגוברת הנסיה לקבל הצעת סמואל. אחרי הצהרים נפגש מלצט את א.ג., ואני שולח לך
כאן תמצית השיחה, המצב איפוא חמור.

לזה יש להוסיף את ההתנגדות הגלויה והנסתרת של היהודים באמריקא ובאנגליה (ואולי
גם צרפת) להקמת מדינה יהודית. ידוע לנו שהללו אינם סומנים ידם בצלחת. מגנס עומד
להתראות עם משרד החוץ הצרפתי - ואחרים בלי ספק חותרים כל אחד במקומו. עמדה ועדת
המנדטים יכלה להיות מכרעת, ועלינו עכשיו לכלכל מעשינו בזהירות רבה.

ברודצקי נוסע הערב לבריטל להתראות עם אורסט. הקו שבררנו היום והחלטנו לנקוט בפני
ועדה המנדטים היא זו:

א) הועדה צריכה לדחות בחוקף את "הפליאטיבים" - כמתנגדים למנדט וכמתחכשים להתחייבות
האינטרנציונלית שניתנה ליהודים. עליה מקוצצת לא תניח לגמרי את דעת הערבים, שאינם
רוצים אפילו בקיומם של 400,000 היהודים שבארץ. והיא מעמידה בסכנה את הבית הלאומי
(דוגמת האנשים בעירק!) וגוזלת מהם היהודי את מפלטו האחרון.

ב) הועדה צריכה למחות נגד החלטת הממשלה על קצבת 8000 לשמונה חדשים - המתנגדת גם
למנדט וגם להצעות הועדה המלכותית. כי ועדה זו הציעה High level במקרה
שלא תהיה חלוקה; אבל בפירוש אמרה שאם הממשלה חקבל תכנית החלוקה העליה צריכה להיות

לפי יכולת הקליטה של הארץ, בנכוי השטח הערבי. לאחר שהממשלה קיבלה חכנית החלוקה - לא היה כל יסוד לקבל הצעה העומדת בסחירה לחלוקה. אבל גם בלאו-הכי - אין הממשלה יכולה לעשות שנוי זה במנדט (כי כך פירשה בעצמה כל השנים את המנדט) בלי הסכמת חבר הלאומים.

אני מאריך בסעיף זה, אם כי זהו לכאורה דבר זמני, מפני שאין איש יודע כמה זמן ימשך המצב הזמני הזה. בינתיים הישוב יחרב.

ג) הועדה לא צריכה לדחות את הצעת החלוקה ביסודה. אין היא מחייבת ברגע זה לתת הסכמתה לתכנית - כי הדבר צריך לבוא לפני מועצת חבר הלאומים. אבל הועדה צריכה לדון - לפי שעה באופן היפוטטי ופרוביזורי - על התכנית מחוץ בדיקת הליקויים, ולהעיר על חסרונות מסויימים, ולשאל את הממשלה האנגלית אם יש לדון על חקונים, כגון בסעיף ירושלים, חיקון הגבולין במזרח ובדרום, תחנת הכוח והמשקים בשטח שבין הירמוק וים כנרת והירדן, הרחבת הקורידור והארכתו עד צפון ים המלח, העמדת הנגב תחת מנדט בריטי על מנת שהיהודים יתישבו בכלו או בחלקו. הבטחת סוברניות גמורה ואמיתית למדינה היהודית (ביטול האיסור על בנן נמל יהודי עצמאי בחל-אביב, ביטול גביית מסכי הנמל ע"י אנגליה, ביטול או שנוי הקצבה השנתית למדינה הערבית, ביטול או קצור ימיהם של המנדטים "הזמניים" על ארבע הערים) הוצאה לפועל של "הטרנספר" (העברת הערבים) וכו'.

אבל בשום אופן אין ועדת המנדטים צריכה לקבל עמדה שלילית ביחס לתכנית החלוקה.

האלטרנטיבה של חלוקה חהיה בלי ספק עליה מקוצצת ושנויים לרעתנו במנדט. אני בסוח שהעם היהודי לא יסלח לנו - ואפילו אלה שמעמדיים פנים שכאילו הם מחנגדים עכשיו לחלוקה - אם נגרום לידי כך שהשנס הגדול אשר ניתן לנו להקמת מדינה יהודית - יחרב. קשה לי לתאר אסון לאומי יותר גדול מזה. אין להעלות על הדעת שבמקום חלוקה יחנו לנו עליה מוגדלת. במשך כל השנה, מזמן שהחלו המאורעות, לא נשמע אף קול אנגלי אחד בעד פתרון זה של השאלה האר"ית, אשר לרעתנו הוא הפתרון הצודק והטוב ביותר. ולא עוד - אלא שכמה יהודים בעלי הופעה לא רק סמואל, מציעים בעצמם לקצץ את העליה. ורבורג מנהל

מו"מ עם איזה שטרה ומנוס (שאינן להם כל ערך בקרב הערבים) על קיצוץ העליה ועל
גזר מיעוט על היהודים; סמילנסקי מטיף לעליה מקוצצת; ורק חסר-דעה יוכל להניח
שהמכשלה האנגלית תתן לנו אחרי כל זה עליה מוגדלת ותקומם נגדה לא רק אח כל ~~א~~
ערבי א"י, (כי לחלוקה יסכימו ארבעים מערבי א"י, אבל אף אחד מהם לא יסכים לעליה
גדולה, שפירושה מדינה יהודית בכל א"י) אלא אח כל העולם הערבי והמושלימי, חלק
גדול של דעת הקהל האנגלית - וגם היהודית.

והברירה שלפנינו היא: חלוקה - או מיעוט יהודי במדינה ערבית.

ולפי כך עלינו לפעול.

אני נשאר כאן עוד ימים אחדים - בתחילת השבוע הבא אלך פריסה, ומשם לשוויצריה.

שלום רב לך

ד. בן-גוריון.